

Népszavak

Bácskai Napló
POLITIKAI NAPILAP
 FELELŐS SZERKESZTŐ: KÖNYA LAJOS.

MEGJELENIK	
10 nap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal Szabadka, IV., Rakóczi-út 20. Telefonszám 309.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben hához hozva	
egész évre	82
fél évre	48
negyed évre	28
Külföldre postán küldve	
egész évre	92
fél évre	58
negyed évre	38

Nagy csata a Hindenburg-állás ellen.

Bécs, szeptember 10. Francia katonai körökben arra számítanak, hogy két-három nap múlva Hindenburg-vonal ellen mindenütt harcok kezdenek. Manguet hadserege most is szoros érintkezésben áll német csapatokkal. Ham környéken súlyos utóvédharcok folynak.

Visszavertük az olaszokat.

Vezérkarunk jelentése: A Monte Perticán tegnapelőtt este és tegnap reggel tüzeléssel visszavertük az olaszok támadásait. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett.

A német vezérkar jelentése: Augusztus havában a német frontokon 665 repülőgépet lőttünk le; ezek közül hatvankettőt elhárítóegységünk találtak el. Lelőttünk továbbá 53 kötött léggömböt, 251 lelőtt repülőgép birtokunkba került, a többi az ellenséges vonalakon tűt zubant le. A mi harci veszteségünk 143 repülőgép és 86 kötött léghajó.

Az új közös pénzügyminiszter kinevezése.

Bécs, szeptember 9. Spitzmüller bárót közös pénzügyminiszterré nevezte ki a király. Azt a két kéziratot, amely a kinevezést és Burián grófnak a pénzügyminiszteri funkció ideiglenes vezetéséről szolgálatainak elismerése mellett való felmentését közli, — a hivatalos lapok ma közlik.

Francia lap a megegyezéses békéért.

Bécs szeptember 10. A svájci katarról táviratozzák: A Populaire hosszabb vezércikket közöl a megegyezéses alapuló béke érdekében — és sürgeti az Internacionálé összeülését.

Franciaországban királyságot akarnak.

Zürich, szeptember 9. Franciaországban erős mozgalom indult meg hogy összeállítsák a drágaságot. Rélyegeket hoznak forgalomba, amelyen az orleansi herceg képe díszlik VIII. Fülöp felíráttal.

A francia szocialisták ellen állása.

Bécs, szeptember 10. Genfi távirat szerint a párisi Humanité arról értesül, hogy a szocialisták a bejelentett tizenötmilliárd franknyi új hadihitelk ezuttal első ízben nem fogják megszavazni, ha a kormány nem ad utlevelet a semleges külföldön tartandó nemzetközi szocialista-konferenciára.

A német többségi pártok tanácskozása.

Bécs, szeptember 10. A berlini Vossische Zeitung jelenti: Előreláthatóan e hét végén a többségi pártok pártközi bizottsága összeül, hogy a birodalmi gyűlés főbizottságának október elejére tervezett ülésézéséig a helyzet tisztázódni fog.

Az olasz király Milanóban.

Berlin, szeptember 10. Luganóból táviratozzák: Az olasz király szombaton előzetes bejelentés nélkül Milanóba érkezett. A lakosság ünnepélyesen fogadta s a dóm előtt nagy ovációt rendeztek neki. Az uralkodó több hadtüzemet, kórházat és más jóléti intézményt látogatott meg.

A csehek elfoglalták a szibériai vasutakat.

Bécs, szeptember 10. Vladivosztoki jelentés szerint a csehek a szibériai vasutak egészen Penzáig megszállották.

Lázár a piacon.

— Legenda. —

Abban az időben a világ-háború ötödik esztendejében jára. A piacra nagy sokaság gyülekezék. Ültek a kufárok sűrű sorokban és árulának konyhakertészeti növényzetet: káposztát, zellert, tököt, zöldbabot és paradicsomalmát. — Egynémely leányzó árult petrezselymet, mintha bálban lett volna. Mindezek nagy vig-ságban és nagy pénzösségben találtatának. Látni lehetett kézműveseket és favágókat, kocsisokat, cselédeket és utcseprőket, akik megelégedetten beszélgetének az ő állapotjukról. Ott voltak a hadseregellátók, a kalmárok, az uzorások, a mészárosok és a sarlatánok igen jó ruházati körülmények között, hosszú aranyláncokkal a labijukon és ékes gyűrűkkel a tiz ujjajkon.

Ekkor jöve a piacra egy ember. Igen kopott vala az ő gubnyájára való nézvést és igen sovány vala, élelmiszereinek hiányossága miatt. — A sokaság körülállta és kíváncsiságtul készletve szólának: „Vajjon ki légyen ő?” Felelének némelyek: „Bizonyára ő leszen a szegény Lázár!” — Mondá ekkor egy kufár asszonyi állat: „Vásárol vala itt zöldbabot, répát és tököt kevés porcióban, de lesoványodék attól, mivel hogy nem volna kérődző.” Mondá pedig egy mészáros: „Miert, hogy a te élelmed

nem pecsenye és zsirba fű-röszött snicli?”

Felele neki az emberfia, a kit szegény Lázárnak hívnak vala: „Mert engemet az állam táplál, annak segélyével, aki gondoskodik az égi madarakról. A te pecsenyédet az én karjaim el nem érhetik és a te zsirodat az én szemeim nem láthatják. Az én kegyeremet a liszt-központ méri és az én zsíromat a zsirközpont nyújtja. Én a központos ellátottak csoportjában ismerem az világi jókat és dicsérem az urakat.

Ekkor a kalmárok, a hadseregellátók és a kézművesek is szólának hozzá: „A te ruhádnak színe elme és szövedéke meggyértele, nadrágodnak pedig ütőrésein foltok keletkezének és nemkülönben eipellőiden, melyek a kitaposásnak miatta tágasok és az nyilásoknak miatta szellősök!”

Ezeknek is felele az ember: „Engem a ruhaközpont és eipőközpont ruházna, ha nem ruházna az, aki felruházza a földet liliumokkal! És most felelemé Lázár az égre szemét, melyekből hála és éhség sugárzék a körülálló sokaságra, akik ismételtén kérdezék: „Vaj ki volnál te és mely anya szült téged, hogy ennyi szükség és inség közepette is olyan jámbor vagy, mint a Jákob juhái?”

Ismét felele nekik az ember: „Tisztviselő vagyok.” Ezek után megindult és balagott a hivatal felé, előre nyújtott nyakkal, mintha súlyos jármot cipelne.

Ingyen orvos és patika.

Népegészségügyi szempontból a világháborúnak igen szomorú következményei vannak. Igen sok, itt most nem részletezhető ok miatt a front mögött talán ugyanolyan mértékben pusztítanak a különböző betegségek, mint a fronton a golyó. Különösen a tüdővész és a nemi betegségek szedik az áldozataikat, emellett azonban a világháboruban a csecsemőhalandóság is rettenetesen gyöngíti a nemzetet. E veszedelmek ellen eddig nem küzdöttek olyan mértékben, mint ahogyan arra a nemzet jövője érdekében szükség lett volna. A szociális okokon kívül az orvoshiány, az itthonmaradt orvosok nagy elfoglaltsága volt az oka ennek, de a legfőbb ok kétségkívül az volt, hogy az emberek százszázaléka ma nincsen pénzük orvosra és patikára.

E fontos kérdés megoldása érdekében most végre megtörtént az első komoly lépés. Szerke az országban gondozó-intézeteket állítanak fel a tüdővész, a nemi betegségek, az alkoholizmus leküzdésére az anya- és csecsemővédelem érdekében. Ezekben a gondozó-intézetekben, amelyeket a kerületi munkásbetegsegélyző pénztárak szerveznek meg, mindekit, tehát a nem pénzintézi tagokat is meggyógyítják. Ezek a gondozók még ebben az esztendőben megkezdik működésüket és az orvoson, a patikán kívül egyéb segélyeket is adnak a betegeknek.

Az országos pénztár felhívja az összes kerületi és vállalati pénztárakat, hogy az általa megadott és pénztáranként külön a helyi viszonyokhoz alkalmazkodó utmutatások alapján létesítsenek gondozókat és pedig külön a tüdővész, a nemi betegségek, az alkoholizmus leküzdésére és az anyák és csecsemők védelme érdekében.

1919. első felének végéig egész gondozó-hálózatunk lesz az országunknak.

Minden gondozó szakorvos vezetésére alatt fog állni.

Díjmentes gondozásban, orvosi kezelésben, díjmentesen kiutalt gyógyszerekben részesül mindenki, aki a gondozót igénybe veszi.

Lesz szivar!

Mi volt az eddigi szivarhiány oka?

A dohányos embereknek kellemebb hírrel nem lehet ma szolgálni, mint azzal, hogy lesz szivar. Minden hiób-hírrel szemben, melyet az árdragító zugszivarárusok hirdetnek, a való igazság az, hogy néhány hét múlva ismét zavartalan lesz a szivarok kiszolgáltatása. Az a hír, hogy a szivarokat kivenjék a forgalomból, felszöktette a szivar árát. Aki csak hozzájárult, a legkalandosabb és legárgább utakon isiparkodott hozzájutni. A készletek elrejtésére azonban nem volt szükség, mert, amint biztos forrásból értesülünk, van szivar és főként lesz szivar elég.

A dohánygyárak szivarraktárkészletei teljesen elfogytak, — ez

tény. A gyártás azonban egy pillanatig sem szünetelt, még csak nem is redukálódott. Hogy az árukiszállítás mégis csappant, annak az az oka, hogy a száraz raktári szivarok kifogytak, mielőtt a száritóból forgalomba hozhatók lettek volna az új szivarok. A szivargyártás tudniillik nedves dohányból és levelekből történik. A nedves levél könnyebben hajlítható, ragasztható és formálható.

A dohánygyárak száritójában több millió szivar van, főként

Kuba és Trabukó szivarok, forgalomba hozni őket azonban nem lehetett, mert túlságosan nedvesek voltak és így egyáltalán nem voltak élvezhetőek. A kincstár a szivarok kiárusításával inkább várt, semhogy rossz szivarok kibocsátásával botrányokat okozzon.

Ugy értesülünk, hogy még karácsony előtt olyan mennyiségben fog a közönség szivarhoz jutni, hogy szivarhiány egyáltalán nem lesz érezhető.

Elemi iskolai tanítók testnevelési tanfolyama.

Nagyjelentőségű munkát indított meg a vall. és közoktatásügyi min. az Országos Testnevelési Tanács javaslatára. Az államnak és társadalomnak kötelessége, hogy egészséges, ellenálló természetű, munkabíró, — tisztaerkölcsű nemzedéket neveljen. A cél eléréséért a nemzet tanítóit állítja sorompóba. — Főfeladatukká teszi, hogy bevilágítsanak a nép lelkébe, hogy belevigyék a köztudatba a testi kultúra szükségességét, hogy megszerettség velők a napfényt, a levegőt, hogy azt használni is tudják, hogy megismertessék a józan, természetes életmódot. Szóval a harmonikus emberképzés feladata hárul a tanító vállaira.

Az ország tíz tanítóképző intézetében átlag 20—20 állami tanító és igazgató nyert kiképzést négy héten keresztül a modern testi nevelés ismereteiről. Az ideai tanfolyamán tehát már kétszáz iskolában lesz rendszeres testnevelés tekintettel arra, hogy a szünidei tanfolyamokat évről-évre megtartják, — egy évtized múlva hazánk összes elemi iskolai növendékei rendszeres testnevelésben részesülnek

Az iskolákban a folytonos ülés miatt a gerincoszlop elgörbül, a mellkas lapos lesz, — a tüdő nem fejlődik. A rossz levegő, szellőtlen teremben a tüdő nem kapja meg a táplálékot, nem képes ellátni friss, jó vérrrel a szervezetet. sápadt, vérszegény, gyenge étvágyu lesz a gyermek. Ezékszervei közül legyamarább a szeme romlik el a helytelen írás, olvasás miatt. Az azelőtt vigkedélyű, játékos gyermek egyhelyben ülő, unalmas kis koravén falműt; rossz testtartású és betegségekre hajlamos. Az iskola megrabolta őt szabadságától, elvette játékeit, kalodába zárta.

Itt jött előtérbe az Orsz. Testnevelési tanács javaslata, — hogy kárpótolni kell a kis emberkéket, elveszett szabadságukért. — Módot kell nyújtani, hogy a lélek ne fejlődhesse a test rovására, mert később megsínyli azt, hogy a test beteges.

A tanfolyam helyei: Arad, Baja, Budapest, Kiskunfélegyháza, Losonb, Nyiregyháza, pápa, Sárospatak és Temesvár voltak.

A zombori kenderkongresszus.

— Elrothad a főlhalmozott kender. —

A kendertermelők, kikészítők, kereskedők és kötőgyártók országos kongresszusa szeptember 8-án délelőtti 10 órakor tartotta nagygyűlését Zomborban a megyeháza nagytermében. A kongresszusra az ország minden részéről, de főként Bácskából tömegesen jöttek fel a termelők és kisiparosok, hogy sérelmeiket megbeszéljék s a kormány figyelmét felhívják a kenderrel foglalkozó iparágak sérelmeire. — A földművelésügyi kormány Károly Dezső miniszteri tanácsos által, az Omge dr. Szilassy Zoltán által, a kötelverők országos szövetségét dr. Neményi Ernő által képviseltette magát. Jelen voltak még Dr. Balogh Ernő főispán. Scultéty Ferenc alispán, Dr. Szabovlyevits Dusan megyei főjegyző, — Szemző István és Szemző Gyula nagybirtokosok, Dr. Deak Béla, Erdi János, Dr. Konyovits Dávid, Fernbach Károly, Dr. Vojta István báró országgyűlési képviselők, valamint a Bácskából sok érdekelt termelő. A kongresszust Hesz Márton nyitotta meg s üdvözlővén a megjelenteket, s rámutat arra, mi tette szükségessé, hogy a múlt év szeptember 15-án tartott kongresszus után újabb kongresszus kellett egybehívni. Előadja, hogy a múlt évben tartott kongresszuson hozott memorandumot az arra ki-

küldött bizottság eljuttatta a föld- és kereskedelemügyi minisztériumhoz és arra augusztus 30-án jött le a válasz, ami sajnos, nem eléggé ki a kenderrel foglalkozó iparágakat s épen a kisiparos existenciáját teszi tönkre a rendelet, ha érvénye továbbra is fennmarad, mert a központ nem tartja be a törvényt s lehetetlenné teszi a kisipari existenciákat. Szükségesnek tartotta a kongresszus összehívását, mert újabb tiltakozásra van szükség ott, ahol existenciák tönkretételéről van szó.

A kongresszus Hesz Mártont választotta meg elnökké, aki ezután a kongresszus elé egy memorandum tervezetet terjeszt s kéri annak elfogadását. A memorandum kéri a maximális ár felemelést, mert a termelési költségek — az árral aránytalanul magasabbak; kéri a központ nagyobb ellenőrzését, mert az a kisiparosnak nem utal ki elégséges kender gerebenezésre azzal az indoklással, hogy nincs elégséges kender, holott itt a Bácskában annyi a főlhalmozott, felajánlott kender, hogy nem tudják elhelyezni, úgyhogy az az elszállítási késékedése miatt elrothad. Nagy hibája a központnak, hogy az átvételt a rayonozási rendszerrel eszközölteti, ami azt vonja maga után, hogy a hozzá nem értő ügy-

nökök mindenféle visszaélésekkel oly levonásokat és feltételeket szabnak, — melyek a miniszteri rendeletben egyáltalán nem foglaltatnak. Kéri, hogy az átvétel községenként történjék s egy-egy átvevő legfeljebb csak 2000 métermázsát vehessen át. Kéri továbbá eltávolítását azoknak az egyéneknek a központ vezetőségéből, kik nem az országos érdeket tartják szem előtt, hanem azon gyárak és üzemek érdekeit, melyekben ezek a vezetők személyesen édekelve vannak. — Különösen szükségesnek tartják ezeknek eltávolítását azért, mert a központ elve az, hogy csak 2 gyár és néhány középiparos kaphat feladkozásra kender; emiatt aztán a kis iparosok teljesen tönkremennek.

Szilassy Zoltán, mint az Omge kiküldötte, sajnálattal állapítja meg, hogy amikor iparosok, kereskedők érdekeiről és bajainak megvizsgálásáról van szó, nem látja a megjelentek között éppen a kereskedelmi kormány megbízottját s így nem lát jóakaratot a kormány részéről.

Schuy Jakab kendergyáros konkrét eseteket hoz fel a kenderközpont ellen, melynek emberei minden törvényes alap nélkül írásbeli nyilatkozatot kérnek arra, hogy az általuk átvett átvett kenderért a gyárban való átvételig az eladó szavatossággal tartozik. Az udvarán elromlott 5 vagon kender, — melyet a központ átvett, de még el nem szállított, pedig egyes kényvezőknek nyomtatott blankettán azt szokta választolni, hogy nincs kender s azért nem adnak kender feladkozásra.

Lóh Ferenc kisbirtokos ezután rámutatott mily fontossága van a bácskai emberekre nézve a kendernek. Ez javítja meg földjét s ad neki kenyeret s így az államnak saját érdeke, hogy azt a gazdáját, aki a földet megműveli, megajánlja s így a többtermelést hatékonyan előmozdítja, minden tehetségével támogassa. Szüksége van erre a támogatásra, mert közérdekű t működése. Kéri annak a nyomatékos követelését is, hogy a termelő a saját családjára szükségletére legyen feljogosítva 30 kiló kender vissztartani, hadd kerüljön a kemence mellől a sarokból ismét elő a rokka s a háziasszonyok ismét hadd oktassák leányaikat, miként kell a kenderfonálból a saját házi szőttest előállítani.

A kongresszus kimondotta, hogy a kendertermelők, feldolgozók, értékesítők és közvetítők egyesületét megalakítja, bizottságot küldött ki az alapszabálytervezet elkészítésére s hozzájárult, hogy a memorandum elkészítésre egy bizottság küldessék ki, mely a fontos sérelmeket összefoglalva, konkrét panaszokkal igazolva, felterjeszti memorandumban azokat a minisztériumhoz.

Nagy család a repcemaggal.

— Káposztamag helyett árulják. —

A magkereskedők a rendkívüli módon keresett káposztamag helyett értéktelen repcemagot hoztak forgalomba. Feltűnő is volt, hogy az állítólagos káposztamagot Ujvidéken zsákszáron hozták forgalomba, holott a káposztamagot hibesebb mennyiségben árulják. Körülbelül félmillió koronát érő repcemagot vetettek el Ujvidéken káposzta helyett.

A dolog úgy történt, hogy Gerő mos uvidéki kereskedő megadott Hemmler Jakab korcsárosnak, vásároljon 500 kg káposztamagot 75.000 koronáért. — Hemmler vásárolt is magot Veri-ovics Györgynétől 22 kilogramm, Vladics Miksánétól 12 kg-ot, korcsárosnak Nedics Milán uvidéki lakos Torontálból hozott kiló magot, Szobjanszki Pálné sról, mint utipodgyászt szállít, 23 kilót, Ivanics Istvánné bá parasztasszonytól vásárolt 27 6 magot 120 koronáért és a kásos 30 korona kilogrammon-ati haszonnal viszonteladta az izomágyos Hemmlernek. — A korcsáros Patreovics Milánától Boskov Máriától 38 kilót, Báics kánától pedig 9 kiló magot árolt, Propanovszki Miliboj pe- 35 kiló magot hozott Hemmler Torontálból Uvidékre.

Hasonló elbírálás alá esik, ha a küldeményt nem a címzett, hanem meghatalmazottja veszi át, feltéve azonban, hogy a meghatalmazott lakása más helyen van, mint a címzetté.

Ugyancsak ez az eset áll fenn akkor is, ha egyesületek, szövet-kezetek, cégek, részvénytársaságok stb. elnökei, vezetői vagy főnökei kéri, hogy a vezetésükre bízott egyesületek stb. részére szóló le-velezés az ő magánlakásukon kéz-besíttessék, vagy pedig ennek el-lentéteként, ha magánlevelezéseiket úgy a vezetők, mint a többi alkalmazottak nem magánlakásukon, hanem alkalmaztatásuk he-lyén óhajtják átvenni.

Az új rendelet második pontja a fiókbérlőkre vonatkozik. — Meg-szűnteti ugyanis a közös fiókbér-letet. Ennek értelmében csak hiva-talos cég, magán vagy jogi személy bérelhet egy fiókot.

Ujítások a postán.

A posta és táviráda igazgatóság-nak legközelebb egy rendelete je-lenik meg arról, hogy a postai küldeményeknek nem a címben megjelölt helyen történő kézbesi-téséért külön díjazás illeti a postát. A címtől eltérő helyre való kézbe-sítés egyszeri esetben, amennyiben azt a postahivatalnál előzetesen kéri a címzett, 25 fillér kézbesítési díjjal jár, de lehet állandóan is kérni az ilyen kézbesítést, aminek a díja egy hónapra 6 korona, ne-gyedévre 12 50 korona, egész évre 30 korona.

Hasonló elbírálás alá esik, ha a küldeményt nem a címzett, hanem meghatalmazottja veszi át, feltéve azonban, hogy a meghatalmazott lakása más helyen van, mint a címzetté.

Ugyancsak ez az eset áll fenn akkor is, ha egyesületek, szövet-kezetek, cégek, részvénytársaságok stb. elnökei, vezetői vagy főnökei kéri, hogy a vezetésükre bízott egyesületek stb. részére szóló le-velezés az ő magánlakásukon kéz-besíttessék, vagy pedig ennek el-lentéteként, ha magánlevelezéseiket úgy a vezetők, mint a többi alkalmazottak nem magánlakásukon, hanem alkalmaztatásuk he-lyén óhajtják átvenni.

Az új rendelet második pontja a fiókbérlőkre vonatkozik. — Meg-szűnteti ugyanis a közös fiókbér-letet. Ennek értelmében csak hiva-talos cég, magán vagy jogi személy bérelhet egy fiókot.

Ezsau szőrös keze.

... Egy fővárosi napilap, hoz-zánk is lejár Szabadkára, hogy az avatatlank szemébe homokot szórhasson, megtette azt a kis vic-cet, mikor a férfiak Mária-kong-regációja Besnyőre zárandokolt és a nagy menet visszajövet az ő ut-cáján ment keresztül — kivilági-totta a szerkesztőség ablakait. Azt hitte, hogy a férfizárandokok olyan buták hogy nem ismerték fel Ezsau szőrös kezét. Nos, e la-pocska, amely különben is sosem volt barátja a keresztnek, nemré-gen egy regényt kezdett közölni. Tetszik tudni — sláger-nek. Mert az írőja az ugynevezett jónévű írók közé tartozik. Tehát e regény-micsoda egyik legutóbbi folytatásá-ban az író a következő szavakat adja a magát odaadni készülő le-ány szájába:

... Szent Antal remete nap-ján meggyónok a barátjánál. Pénte-ken bójtölök és vasárnap megál-do-zok. Szent Ágnes napján a magáévá leszek.

— S hétfőn?
„Hétfőn, vecsernye utáni idő-ben a szobájában leszek“...

Éa keresztény magyar népem! Urak és nemes urasszonyok! Ol-vestátok? Értitek? Van e bűrétök még ereitokon, hogy ezt türitek!?

Egy... nő, mielőtt a „szobá-ban leszek“ meggyón, bójtöl és megáldozik!!!

Mikor fogja a keresztény ma-gyarság felháborodásának viharja

végre mőresre tanítani a buta, go-nosz és szemtelen vallásgyalázó-kat?

Mikor ???

NAPI HIREK

— Liszt és burgonya kedvezmény a tisztviselőknek. Szabadkai tiszt-viselők beszerzési csoportja figye-lmezeti tagjait, hogy a kedvezmé-nyes lisztre és burgonyára siesse-nek igényeiket bejelenteni, mert a bejelentéseket a napokban lezárják s a bejelentést elmulasztó tag ked-vezményes lisztre és burgonyára igényt tovább nem tarthat.

— Botrány a zsinagógában. Bá-jos kis eset történt tegnap délelőt a pesti dohányutcai zsinagógában. A hitközség megkérte Rózsa S Lajos operaházi tagot, hogy az Isten-tisztelet alatt énekeljen. Rózsa eleget is tett a kérésnek de ének közben csuf esemény érte. Kwar-tin a hitközség második főkéntora és dalos pacsirtája csupa féltékeny-ségből bele énekel Rózsa énekébe, gondosan ügyelve arra egypár taktussal előbb járjon mint vetély-társa. Az ügyből persze botrány lett. Mindkét fél énekelni akart, míg végre meggyeztek, abban hogy felváltva énekelnek úgy al-simultak a kedélyhullámok.

— Mezőgazdasági Kamarák. Érte-sülésünk szerint Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter ez év őszén be fogja terjeszteni a mező-gazdasági kamarákra vonatkozó javaslatát. Ennek a javaslatnak ke-retében meg kell oldani azt a kér-dést is, hogy a mezőgazdasági munkások miként vegyenek részt a gazdasági érdekképviseletek munkájában. Ettől sokan idegen-kednek. Ha van is itt-ott ellentét a gazdák és a munkások között, egészen bizonyos, hogy ezeknek kiegyenlítése épen ezeknek az ér-dekképviseleteknek keretén tör-ténhetik meg legsimábban és leg-sikeresebben. A mezőgazdaság egy-séges organizmus, egészben véve egységes fejlődési feltételekkel; épen azért szükséges, hogy a kép-viselet is egységes legyen és a felmerülő ellentétek maguknak az érdekképviseleteknek keretében nyerjenek kiegyenlítést.

— Mária Kongregáció. Hitbuz-galmi képes havi folyóirat. Szer-keszti Bangha Béla S. J. — Egész évre 6 kor. Egyes szám ára 60 fill. (Budapest, VIII., Horászky utca 20.) — Legújabb száma most jelent meg a következő változatos tartalommal: A magyar kongre-gációk munkaprogramja az új szorgalmi évre. Bangha Béla S. J.

LIFKA-MOZI

Hétfő—kedd

Erna Morena.

az excentrikus szépségű filmdiva gyönyörű új szerepe.

Bűnök keszkenője

Drámai színjáték 3 felvonásban.

Kezdeté 1/2 6 és 1/2 9 órakor.

Ünnepnap 3, fél 5, 6 fél 9 órakor

— Hitvédelmi csarnok. — Levél egy szenvedő barátomhoz. Szerá-fini Blanka. — Furcsaságok a kongregációkban. Kritikák. — Va-káció végén. Sz. B. — A Jézus Szive-litánia magyarázata elmél-keésekben. — Kökereszt. (Vers.) H. S. — Dr. Waigand József. B. B. — Egy csodálatos életrajz. (9) — Levelek egy leánykongre-ganistához. Laci bácsi. — Laci bácsi postája. — Kongregációi élet.

— Zsebtolvajlás a villamoson. Tegnap este a Palicsról Szabadká-ra jövő villamoson Sebők György-né zsebéből kilopták 40—50 koronát ötszemélyes cukorjegyet tar-talmazó pénztárcáját.

— Gyilkosságot felfedező kutya. Sopronból írják: A közeli Alsó-péterfa község lakosságát nagy izgalomban tartja egy gyermek-gyilkosság, amelynek egy kutya vezetett a nyomára. — A kutya ugyanis a határban kikapart egy gyermekhullát, melynek nyakán zsinog volt. A már erősen felosz-lásnak indult hulláska egy szok-nyába volt begöngyölve. A szok-nyában egy helybeli 16 éves le-ány tulajdonát ismerték fel, akit e esendőrék letartóztattak és a so-roni ügyészség fogházába kísérték.

— Üzletkötés vasuti ülőhelyek-ke. A legfőbb baj a háborus uta-zásban: nincs hely! Azenban már néhány hét óta az utasok ötlete-sőbbjei tudnak magukon segíteni. A folyosón furcsa kis széket, há-romlábú alkalmatosságot helyeznek el, ez az ülőhelyük. Kis vadász-szék ez, melyet a játékkereskedés-ben árulnak. Pár héttel ezelőt még 22—24 korona volt az ára, hogy azonban kitűnő „helypótlás“-nak lépett elő, 44—50 koronáért árusítják. S a számító élelmesség kihasználja az utasok fáradalmát. A napokban a vonatban a követ-kező jelenetet figyelte meg lapunk egyik barátja:

— Egy cingár fiatalember — Pesttől harminc kilométernyire — bejön az első osztályba, A kabátja alól kihuz három ilyen kis vadász-széket.

— Messzire utazóknak igen ajánlom, — fordul az álló utazók-hoz — mindössze ötven korona az ára. És nem elveszett pénz. Be-tehető a kofferbe és hasonló alkalmakor használni tetszik.

Két szék azonnal elkelt, a har-madikra egy kövér ur alkudott. Negyvenet ígért, de nem kapta meg. Mulnak a negyedórát, egymás-után rohantak el állomások és bakterházak, a kövér ur már fél-lében álldogált, mint a golya, hogy másik lábát pihentesse. A cingár ur pedig kényelemmel ül-dögél a széken. Egyszer megszólal az ur:

— Naai Adja azt a széket. Itt az ötven korona.

— Annyiért már nem eladó. Hetven az ára.

— S a fáradt kövér mérgesen köhintett, de kifizette.

Szerkesztő:
BERKES MARK.

Nyomatott a kiscsótulajdonos, Szeged, Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezeti könyvnyomdájában Szabadkán, Belső-utca 20. szám.

Felelős szerkesztőnk telefonszáma:
Palics 34.

Csalafinta gépgyáros.

Rajta rézbánya az udvaron. Mohácsen jól jövedelmező. sok forras hasznat hajtó gépgyára Jozst Jakabnak. Már hosszabb óta rebuszték, hogy a gyár udvara valami különös kin-et rejti magában és nem ártana, ha hivatalos kinoskereskedők meger arra vennék az utjukat.

Egy szép napon kellő számú masággal kiegészítve, csendő-mentek meg a gépgyárban és tulajdonost megkérték hogy a vásnáguk kielégítésére adjon en-delmét. Jozst igekezett enöl beszélni őket, a magukkal hozott ákat mélyen belevágta a földbe, ottan — csodák-csodája — tény-különböző dolgok kerültek elő. m aranyat és drágaköveket ta-tek ott, hanem valami ma nem kélyebb értékű kincsben akadt g a kutató eszközük vasa. gymásután vetette ki a föld ma-ból a nehéz sárgaréz-dolgokat, melyek olyan óvatosan bujtak el föld alá.

Már jó ideje, hogy a hadsereg anet vetett minden nélkülözhető holaira, — még a féltveörzött áról leányra szálló mezsarakat elvitték. A mohácsi gépgyáros y gondolkozhatott, hogy ahol an rengeteg sok van, az ő né-ny darabja meg se kottyan, hát adosan a földbe gyémósztelte okat. — A pár darab csinos kis y mennyiséget mutatott, amikor enkiint a mérlegre rakták. Az sz nem kevesebbet, mint 517 ot nyomot. A csendőrség nem gedett meg azzal, hogy az oda-furó kiváncsiságot kielégítette, em mindemüt gondcsan össze-áett és az egészet elvitte ma-ál, hogy a katoaságnál érdek-ék: nem venné e hasznát a y fölfedezésnek. Ezenkívül még id jobban is megvizsgálják az st, amit súlyosít az a körül-ny, hogy Jozst Jakab e mohá- rézrekvirálásnál a meghívott kértő volt.

Véházakban kérje a „Uvidék“-et.

Mindennemű
könyvkötő-
munkát készít,
Berkes F. Béla
könyvkötő,
a barátok templomával szemben

3 kapa szőlő,
Eladó
terméssel vagy anélkül.
Cím a kiadóban.

Rizikó nélkül!
Férfa és nők rokkant ka-
tonák özvegyek kevés be-
fektetéssel napi 80-100 ko-
rona keresetbe juthatnak.
Jelentkezhetnek
Winkler Lajos és Trs-nál
I. Kőlesei u. 248 sz.

Harisnyáit
javíttassa „Rózsa“ varrott fejjel.
Párónként 3.20 K. Törvényesen védve
Minden párhoz kell egy régi harisnya-
szár. A harisnya fejét levágni nem sza-
bad. Bármilyen más fejjelést és javítást
elfogadunk. — Gyűjtőhely.
Pázmány-utca 34. sz.

„Ferravin“
vasas chinaber.
Erősítő szer gyengél-
kedőknek, vérszegé-
nyeknek és lábadozóknak
Étvágyat gerjesztő ideget erősítő
s vért javító gyógyszer. Szám-
talan orvosi ajánlás.
Szabadkán kapható. Deesy
Jenő úr gyógyszer-tárában.
Jelenlegi ára félliteres palaakon-
ként 10 K. — A „Ferravin“ névre
essék ügyelni.

Ajánlok azonnali szállítá-
ra kerek
fehérhusu étkezési
ez évi termésű
tarlórépamagot
folyó árban. Csomagolás
önköltségen az árral együtt
utánvételeztetik.
Kiss Lajos
Pu-Zobnaticza u. p. Topolya

Alhalmi vétel.
21 db boroshordót 230—750
literig, 90 hektó a legtöbbet
igérőnek eladom. Megte-
kinthető minden vasárnap
Odry Kálmán földbirtokos-
nál Bácsszenttamáson.

Valódi amerikai
fogak és fog-
serok.
különlegességek
krémzett munkákban,
aranyból és platínából,
valamint arany- és pla-
tínafogak, koronák és
tűek, ugyintén szőlő-
padlák nélküli fogak.
Fogakészítés teljesen ér-
észtelenítve és fogtö-
mészek (plombálások.)
Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus.
Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 56.

Egy lakóház eladó
IV kör, Király-utca 168 szám alatt.
Bővebb felvilágosítást a tulajdonos
ad ugyanott.

Használt
tankönyveket
magas áron veszünk, vagy a
mostani iskolai évre szükséges-
ekre becserejlük.
Papírpárga
esomagoláshoz, szállítóköztesre
eredeti gyári áron kapható viz-
álló cellulóze. Ajánlatos mielőbb
beszerezni.
Tisztelettel
Lipsitz és Lampel
könyvkereskedése antikvárium
és papírpárga gyári raktára
Szabadka, Rudics u. 14.

Jóminőségű fiatal papucsokat
vizonteladók a legjobb
kivitelben kaphatják
Györi Ferencnél, Szeged
Hajnal-utca 8. sz.

Kész diványok
modern
hálószobák
jutányos árban kaphatók
Czigler Gyula
buterüzletében
a barátok temploma mellett.

7 kapa szőlő
igen közel a városhoz ter-
méssel elköltözés miatt
Eladó.
Cím a kiadóban.

Ajánlók
az újonnan megnyitott Szilágysági-
bányából
Darabos szenet
gyátrak üzemek malmok stb részére
Próbavagonok azonnal
szállíthatók!
Lehetőleg távirati vagy expressz
megkeresést kér
Hazai Béla
szén- és gyökérszövet
Kölcsvár

A világítási rendelet
határozatait a fényhatás
csökkenése nélkül csakis
Tungsram
félwattos lámpákkal
lehet betartani.
Használjon 25, 40,
60 watt fogyasztású
Tungsram-lámpákat.

Használt
gyermekkoszit veszek.
Címet a kiadóba kérek.

Kocsis magas fizetés-
sel azonnal felvétetik.
Johannaszikvizgyárban Szegedi-út.

Uj lécládák
gyümölcs- és főzelék-
félék
esomagolásra kaphatók:
Báno és Bröder
cégnél Szabadkán.

Ujságárusító
emberok,
asszonyok,
lányok,
fiúk
havi fizetéssel,
vagy magas %-al
azonnal felvétet-
nek a
DÉLVIDÉK
kiadóhivatalában.

A legújabb egyházmegyei
nyomatványok
postafordultával a
Szent Antal
nyomdában

MENETREN

Budapestre ér. délután	1:00
éjjel	2:15
Budapestre ind. délután	4:15
délután	10:15
éjjel	11:00
Zomborba ind. délután	4:45
éjjel	10:15
Zomborba ind. éjjel	8:15
Ujvidékre ér. délután	7:45
délután	11:15
éjjel	10:58
Ujvidékre ind. délután	1:44
éjjel	8:20
Szegedre ér. délután	12:42
éjjel	8:46
Szegedre ind. délután	1:00
éjjel	12:00
Cservenka—Gombos- vár. éjjel	8:07
Cservenka—Gombos- vár. ind. éjjel	8:42
Zentára ér. éjjel	1:48
Zentára ind. éjjel	4:58
Bajárra ér. délután	8:42
éjjel	9:20
Bajára ind. éjjel	7:00
Bácsszenttamásra ér. délután	7:42

A *gal jelzettak gyorsvonatok.
Az éjjeli idő: este 6-tól reggel 6-ig.

Vizkötőpótló, sém.ört,
rüh-t
a leggyorsabban elmulasztja
a Dr FLESCH-féle eredeti tén-
védett
**„Skabotór-
kenőcs“**
Nincs szaga. Nem piszkít. Min-
dig eredeti pecsétet dr. Flesch-
féléket kérjünk. Próbafélék 5
korona, vagy tégely 5 K., oss-
ládi adag 12 korona
Szabadka és vidéke részletei
főraktár:
DECSY GYULA
„Szent Terézia“ városi győ-
gyertár I. kör Deák-utca. (M-
kapolna mellett.)
Vételre a SKABOTÓR
vidégre egyelőre

Egy jókarban levő kerék
jutányosan
eladó.
Plakátragasztó fu-
fizetéssel, ruházattal azonnal
tenk. Bővebbet Földes ruhá-